

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMEČKO DELO“

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32—, polletno
din 16—, četletno din 9—, ino-
zemstvo din 64—
Poštno-čkovni račun številka 10.608

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-18

Cene inseratov: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Pričetek II. kongresa jugoslovanskega gasilstva

Pred nedavnim je vzbujala Ljubljana pozornost katoličanov vsega sveta, ker se je vršil tamkaj mednarodni kongres Kristusa Kralja. Te dni pa je središče Slovenije zbirališče jugoslovanskega gasilstva, ki ima v Ljubljani svoj II. kongres. Že zadnjo soboto in nedeljo je z zastavami okrašeno slovensko prestolno mesto priredilo številnim udeležencem gasilstva in njegovim prijateljem topel sprejem. Jugoslovanski gasilci so pričeli svoj II. kongres v nedeljo dopoldne s slovesno službo božjo za umrle gasilce v starodavni ljubljanski cerkvi sv. Florijana. Sv. maše so se udeležili minister Franc Snaj, starešina Jugoslovanske gasilske zveze, zastopnik bana banski svetnik dr. Logar, za Gasilsko zajednico dravske banovine dr. Kodre, zastopnik ljubljanskega župana ter razno članstvo in odlično zastopstvo gasilcev iz vseh banovin. Po službi božji so se odpeljali odličniki na pokopališče k Sv. Križu, kjer se je zbrala poleg gasilcev številna ljudska mno-

žica. Slovesnost na pokopališču je veljala počastitvi spomina zaslužnih slovenskih gasilcev. Ob koncu je spregovoril II. podstarešina Jugoslovanske gasilske zveze g. Stevo Markovič, ki je pozval navzoče, naj zakličejo rajnim pionirjem gasilstva med Slovenci trikratni: »Slava!«

Slovesnosti na pokopališču je sledila v nedeljo ob 11 dopoldne otvoritev gasilske razstave, katera je bila skrbno pripravljena. Otvoritev sta počastila ministra Franc Snaj in Cejovič, minister za telesno vzgojo. Ob tej priliki je imel minister Snaj globoko zasnovan govor s pozdravom zastopnika kraljeviča Tomislava kot najvišjega pokrovitelja jugoslovanskega gasilstva, na ministra Cejoviča, predstavnike uradov ter društev. Istočasno s omenjenimi otvoritvenimi svečanostmi so se vršile na Stadionu tekme posameznikov in rojev. Glavna prireditelj gasilskega kongresa bo na Veliko Gospojnico in bomo poročali o njej prihodnjič.

Javnost vznemirjajoča dejstva

Največje vojaške vaje

Največje vojaške vaje, kar jih pomni zgodovina, prirejajo letos velesile. Za nemško orožne vežbe je že pod orožjem poldrugi milijon vojakov. Z vpoklici regrutov na jesen bo razpolagala Nemčija z okoli dvema milijonoma vojaštva. Po londonskih računih imata Nemčija in Italija popolnoma ter na vsak višji migljaj pripravljenih nad tri milijone vojakov. Radi tolike pripravljenosti Nemcev in Italijanov prirejajo tudi države tako zvane mirovne fronte manevre v izrednem obsegu. To velja zlasti za Francijo, Turčijo, Poljsko, Romunijo in Grčijo. Na dan 12. avgusta je bilo v Evropi pod orožjem 11 milijonov vojakov.

Dne 8. avgusta zvečer so pričeli največji angleški letalski manevri, pri katerih je sodelovalo 1300 vojnih letal in 500 obrambnih balonov. Nekateri angleške letalske skupine so v omenjeni noči odletele do južne Francije, od koder so se vrnille kot sovražna letala, da so na ta način preizkusile angleško protiletalsko obrambo. Druga skupina letal je izvršila napad s Severnega morja. Vežbe z letali so trajale 72 ur in je bila ves ta čas zatemnjena vsa vzhodna Anglija. Pri protiletalski obrambi je sodelovalo 60.000 ljudi.

Pomenljivi sestanki

Dne 8. avgusta je prispel v Berchtesgaden na Bavarsko h kanclerju Hitlerju vodja narodnih socialistov v Gdansk Forster in se je posvetoval s Hitlerjem dve uri. — Po povratku Forsterja od Hitlerja v Gdansk je bilo tamkaj 10. avgusta veliko

protestno zborovanje, na katerem je govoril Forster, ki je med drugim napovedal: »Ni več daleč čas, ko se bo Gdansk zopet vrnil v Veliko Nemčijo.«

8. avgusta je imel Hitler posvet z nemškimi vodilnimi generali. Generali so podali Hitlerju svoje naziranje glede na sedanji mednarodni položaj.

Nepričakovano se je pripeljal 11. avgusta v Salzburg, kjer se mudi na počitnicah nemški zunanji minister Ribbentrop, italijanski zunanji minister grof Ciano. Oba državnik sta proučila razna vprašanja glede na nadaljnji razvoj mednarodnega položaja. Po sestanku z Ribbentropom se je odpeljal Ciano z letalom v Berchtesgaden k Hitlerju na zelo važen političen sestanek.

V najkrajšem času se bosta sestala Hitler in Mussolini v nekem malem kraju v bližini Brennerja na Tirolskem. Ta sestanek je zahteval Mussolini zaradi naraščajoče napetosti v Evropi.

Kljub naštetim javnost vznemirjajočim dejstvom pa trdijo angleški časopisi, da bo padla odločitev glede Gdanska dne 27. avgusta, ko bo govoril nemški kancler Hitler v Tannenbergu in bo izpovedal ob tej priliki stališče nemške vlade glede gdanskega vprašanja. Drugi odločilni dan je pričetek kongresa nemške narodno-socialistične stranke v Nürnbergu 3. septembra, ko bo kancler Hitler zopet obširno govoril. Po mnenju Angležev obstoja še vedno upanje, da se bo gdanski spor poravnal na miren način s pogajanjem med Nemci in Poljaki na posredovanje Anglije.

Zmeraj proti slovenskemu ljudstvu

Slovenski liberalizem, čigar glavna nositeljica je sedaj JNS (Jugoslovanska nacionalna stranka), ima na svoji vesti mnogo krivic in grehov zoper slovensko ljudstvo. V dobi diktature, ki je sledila 6. januarju 1929, je razkrila ta stranka svojo nesvobodnjaško, nasilniško naravo do dna. Odpravila je vse svoboščine, ki jih je prej uživalo ljudstvo, ter pretvorila Slovenijo v deželo političnih sužnjev, nad katerimi so vihteli bič JNS valpeti. Zmeraj bi ga bili radi vihteli, saj so njihovi voditelji takrat na vsa usta napovedovali in prerokovali, da bodo vedno ostali na vladi, od katere bo stranka slovenskega ljudstva (takrat Slovenska ljudska stranka imenovana) baje na večne čase izključena. To je bilo ne samo izraz najsrčneje želje slovenskih liberalcev, marveč tudi dokaz, da je nesvobodnjaško, nedemokratično, nasilniško vladstvo njihovim političnim načelom najbolj prikladno.

O kresu 1935 je šlo sonce politične sreče za slovenske liberalce v zaton in se jim od takrat ni več prikazalo. Kakor judje v babilonski sužnosti sedijo naši JNSarji ob vrhah žalujkah ter brenkajo na strune svoje politične kitare samo žalostne in turbozne melodije. Ne morejo pozabiti sreče, ki jim je naklonila svoje bogate darove, ko so bili na vladi. Zlato sonce, kdaj nam zopet vzideš? Da bi jim zlata zarja težko zaželjene bodočnosti zablestela iz Slovenije, ne upajo, ker kaj takega ne morejo pričakovati. Prej so upi slovenskih liberalcev plavali po Savi do Beograda, ki se je večkrat za nje izkazal v vlogi sv. Miklavža, ki deli bogate darove in dote nevestam, ki so od doma siromašne. In naši liberalci so od doma zelo siromašni in ubogi, to je, so brez vsakega zaupanja slovenskega ljudstva. Zadnji čas pa so se naši JNSarji, plavajoč po Savi za svojo srečo, ustavili v Zagrebu. Voditelji slovenske JNS so stavili na kompetentnem (pristojnem) mestu vodstvu Hrvatske seljačke stranke ponudbo, da se dravska banovina združi s savsko banovino v eno banovino.

Da so se v Zagrebu začudili nad ponudbo, je razumljivo. Mi v Sloveniji pa se temu ne čudimo, ker slovenske liberalce prav dobro poznamo. Slovenski liberalizem je bil zmeraj nasprotnik slovenskega ljudstva, njegove svobode in politične samostojnosti. Nekdaj se je v kranjskem deželnem zboru zvezal z Nemci in nemškutarji proti slovenskemu ljudstvu in njegovim svobodno izvoljenim zastopnikom. V naši jugoslovanski državi je po svojih zastopnikih v Beogradu glasoval za vidovdansko ustavo leta 1921, katero je s svo-

Narodni tabor v Slov. Konjicah!

Dne 27. avgusta t. l. bo v

Slovenskih Konjicah velik narodni tabor

na katerem govorita slovenska ministra, senatorji in narodni poslanci.

Organizirajte po vseh občinah čim obilnejšo udeležbo!

jimi glasovi šele omogočil, 10 let kasneje je podpisal po svojih ministrih septembersko ustavo, ki je bila porojena iz istega centralističnega in unitarističnega duha. Vklenil je naše ljudstvo v jarem najhujšega centralizma, ki je prinesel toliko gorja ne samo Sloveniji, marveč vsej državi. Sedaj so zasijale nove zvezde na političnem obzorju naše države, ki obetajo novo ureditev državne uprave na podlagi sporazuma med Hrvati, Slovenci in Srbi. In tudi v tem velevažnem trenutku se naši JNSarji (liberalno razumništvo in laži-

svobodomiselni, naprednjaški kmetijski) niso postavili slovenskemu ljudstvu ob stran, marveč so mu padli v hrbet. Cilj, ki jim je pred očmi, je slej ko prej isti: ne samostojno ljudstvo, ki ima svojo usodo in upravo svojih zadev v svojih rokah, marveč vladstvo malega kroga slovenskih laži-svobodomislecev in naprednjakov nad strnjeno množstvom slovenskega ljudstva. Prej je to našemu liberalizmu omogočeval Beograd, sedaj naj bi to storil Zagreb. V svoji lojalnosti (poštenosti) pa je Zagreb ponudbo slovenskih JNSarjev odklonil.

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

Predsednik naše vlade v Trstu, G. Dražiča Cvetkovič, predsednik vlade in notranji minister, je došel 11. avgusta s spremstvom v Trst. Sprejet je bil v imenu italijanske vlade od državnega podtajnika Cianettija in več drugih zastopnikov oblasti. Po kratkem odmoru si je predsednik naše vlade ogledal razne tržaške socialne ustanove ter dve veliki ladjedelnici. Kjer koli se je pojavil g. predsednik, so ga ljudje toplo pozdravljali. Opoldne mu je priredil Cianetti kosilo in ob tej priliki mu je izročil g. predsednik visoko odlikovanje, red sv. Save I. razreda. Cianetti se je za odlikovanje zahvalil in je izjavil, da smatra kot član italijanske vlade za svojo prvo dolžnost delati z vsemi silami za prijateljstvo in za čim boljše odnose med Italijo in Jugoslavijo.

Ustanovni občni zbor Zveze kmetijskih zbornic. V minulem tednu se je vršil v Beogradu občni zbor Zveze kmetijskih zbornic. Ob tej priliki so bila soglasno sprejeta pravila Zveze in njen proračun do 31. marca 1940 v iznosu 296.000 din. Za predsednika Zveze je bil izvoljen Milan Badžak, poslanec ter. vršilec dolžnosti predsednika Kmetijske zbornice za donavsko banovino, za prvega podpredsednika pa Martin Steblovnik, predsednik slovenske Kmetijske zbornice. V nadzornem odboru je od Slovencev tudi Franc Prelog od Sv. Marjete pod Ptujem.

V DRUGIH DRŽAVAH

Preosnova vlada na Španjskem z daleko-sežnanimi pooblastili generalu Francu. General Franco je objavil zakon o preosnovi španske vlade. Nova uredba pomeni dik-

tatorsko okrepitev državnega poglavarja, ki sme odslej v primeru potrebe izdajati zakone tudi brez tozadevne odobritve ministrskega sveta. Po novem zakonu je ukinjenih več starih ministrstev, a namesto teh so ustanovljena nova. Ustanovljen je poseben odbor za narodno obrambo, kateremu načeluje general Franco.

Nova vlada na Španjskem. Ureditvi edine državne stranke falangistov ter izredni diktatorski okrepitvi položaja generala Franca je sledilo imenovanje nove španske vlade, katera spada v novi fašistični okvir. Dne 11. avgusta so bila objavljena imena novih ministrov, katere je imenoval general Franco. Predsednik nove vlade je general Franco s pravicami, kakršnih še ni imel nikoli kak predsednik vlade. Razen njega so v vladi zunanji minister polkovnik Beigrededer, notranji minister Suner, vojni minister general Varela, mornariški minister general Moreno, letalski minister general Yague, pravosodni minister Bilbao, finančni minister Laras, minister za industrijo in obrt de la Lastra, kmetijski minister Beljumea, prosvetni minister Martin in gradbeni minister Alfonso Bef. Razen tega so stopili v novo vlado s činom ministra tajnik falangistične stranke general Munos Grande in ministra brez portfelja Masas in Camero del Castillo.

Španska falanga. Kakor v Italiji in Nemčiji je tudi v Španiji dovoljena samo stranka falangistov, ki so isto kar so v Nemčiji narodni socialisti in v Italiji fašisti. V falangi se bo posebno zbirala španska mladina, pa tudi vojaki, bivši bojevniki in monarhisti. Vodja enotne državne stranke je general Franco, ki je dobil ime »caudillo« (vodja). Vrhovna organizacija stranke obstoja iz 75 članskega nacionalnega sve-

ta in tako zvane politične junte. Predsednik nacionalnega sveta je »caudillo«. Nacionalistični svet odloča glede vseh vprašanj, katera se nanašajo na ureditev države ter zunanjo politiko. Polovico članov politične junte imenuje nacionalni svet, polovico pa general Franco, ki je že imenoval za predsednika svojega zeta Sunerja, za tajnika pa generala Munosa Granda, šefa milice, in generala Pedra Castilla pa za podtajnika falange. Oblast politične junte uravnava nacionalni svet. Junta proučuje vprašanja, ki se tičejo falangističnega pokreta. Odslej bo vsaka španska vlada odvisna od politične junte, ki bo tvorila vez med »caudillom« in ministri. Glavni voditelji falange bodo obenem ministri.

Okrog trozveze Anglija, Francija in Rusija. Že dalje časa se vršijo v Moskvi pogajanja za sklenitev trozveze med Anglijo, Francijo in Rusijo. Političnin pogajanjem so se pridružila 11. avgusta še vojaška, ker je ta dan prispela v Moskvo angleško-francosko vojaško zastopstvo. Znak, da bodo rodila ta dolgovozna pogajanja uspeh, je denar, katerega je že dala angleška vlada sovjetski Rusiji na razpolago. Anglija je odprla Rusiji kredit dve in pol milijarde dinarjev za nakup raznega orožja, katerega Rusija potrebuje. Angleška vlada bo poslala Čangkajšekovi kitajski vladi sedem in pol milijarde dinarjev posojila skozi roke sovjetske vlade, ker je to vsoto v resnici obljubila Kitajski Rusiji.

Nesoglasja v japonski vladi. V japonski vladi je došlo do ostrih nasprotij z ozirom na politiko Japonske do Anglije in Amerike na Kitajskem. Ministrski predsednik Hiranuma, zunanji minister Arita in mornariški minister so za mirno poravnavo sporov z Anglijo ter Ameriko. Vojni minister Itagaki je kot zastopnik vojske za najstrožje ukrepe napram vsem tujim prednostim na Kitajskem. Spor, kateri je nastal radi označenega vzroka, grozi z izbruhom vladne krize. Razglašena je že po časopisju resna domneva, da so naklonjeni odločilni krogi stališču vojske in da bi v primeru ostavke sedanje vlade prišlo do sestave nove vlade, katera bi bila čisto pod vplivom generalov.

Priključitev Zunanje Mongolije k sovjetski Rusiji. Zunanja Mongolija, o kateri se mnogo piše v zadnjem času, je bila do leta 1918 kitajska pokrajina. Velika je kakor Francija ter Nemčija skupaj ter šteje 900 tisoč prebivalcev, ki so največ pastirji. Samostojna mongolska armada je močna do 15.000 mož, katere je mogoče koj pomnožiti s sovjetskimi četami, katere so zbrane okoli Bajkalskega jezera. Mongolija je zelo bogata na rudah ter izvirkih. Naravno mongolsko in še nedotaknjeno bogastvo je največja vaba za Ruse ter Japonce. Odslej je bila ta pokrajina z različnimi pogodbami navezana na Rusijo, ki je vršila nad njo pokroviteljstvo. Sedaj je sklenil svet sovjetskih komisarjev, da bo odklical zedinjenje med sovjetsko Rusijo ter Zunanjo Mongolijo.

Korpulentnim in miščastim, pri katerih se pokazujejo znaki raznih težav zaradi nezadostnega izločevanja sokov, izborno pomaga večtedensko pitje naravne »Franz-Josefove« grenike vode. Taki ljudje se morejo tudi doma — seveda pod nadzorstvom zdravnika — zdraviti za shujšanje.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485, 25. V. 35.